

CSEYE

Mirjam van Tilborg, BOptom, MSc, FAAO

In deze column komt het complexe en verwarrende probleem van het droge oog aan bod – iets wat we dagelijks in de praktijk tegenkomen. Onderzoekstechnieken, de relatie met contactlenzen en de mogelijke oplossingen zullen worden behandeld.

Bent u bekend met Miss Marple, Jessica Fletcher of voor de jongere generatie onder ons Crime Scene Investigation - CSI? Al deze programma's zijn op een bepaalde manier intrigerend, van de onnoztheid van de eerste twee tot de ongelooflijke technische onderzoekskennis die gebruikt wordt bij het laatste programma.

In mijn beleving zitten we met ons beroep in beide soort programma's te werken. Net als bij CSI gebruiken we bepaalde technieken al jaren en we moeten vooral goed nadenken en zoeken naar een oplossing bij de problemen net als een Jessica Fletcher of miss Marple. Maar op een gegeven moment, zult u beamen, is er een stappenplan in ons hoofd ontwikkeld, per stap een materiaalkeuze bij een bepaalde traanfilm in combinatie met een bepaalde vloeistof.

Dat stappenplan is anders geworden na de komst van silicone hydrogel materialen. Zeker als we ook nog gaan spreken over droge ogen. In het geval van droge ogen klachten worden silicone hydrogel lenzen vaak als HET lensmateriaal gezien welke zal zorgen voor beter comfort en daardoor langere draagtijden. Dit klopt zeker voor de categorie mensen die droge ogen klachten hebben gekregen juist door contactlensgebruik. Maar de standaard ideeën die we hebben over zachte contactlensmaterialen, die bestaan niet meer als we werken met silicone hydrogel lenzen. Het is bekend dat een silicone hydrogel lens meer lipiden aantrekt op het lens oppervlak dan proteïnen. Dan zien we

een zeer vettig lens oppervlak waarbij we toch verbaasd kunnen zijn over de behaalde visus.

Ons standaard stappenplan is door de aanslag van lipiden wel veranderd, poetsen van de lenzen is weer hip. Een aparte reiniger om de lipiden te verwijderen wordt steeds vaker voorgeschreven.

Daar wil ik graag, voor de lensdragers met droge ogen, een kanttekening bij plaatsen; let u op of u een meer vervuilde voorkant van de lens ziet of juist een vervuilde binnenkant van de lens. Hieruit kunt u enorm veel informatie halen. Namelijk of de globletcellen geïrriteerd zijn! Iets wat we niet standaard in onze onderzoeksstrategie hebben zitten om daarop te letten. Wanneer u de traanfilm kleurt met kleurt met lissamine groen en fluoresceïne zult u aankleuringen zien op de conjunctiva terwijl de cornea redelijk gaaf is en haast niet aankleurt. De conjunctivale aankleuring zit dan meestal nasaal en temporaal met een kleine overlap op de cornea. Wanneer de globletcellen geïrriteerd zijn produceren ze meer mucine. Deze mucine kunt u in de traanfilm waarnemen als kleine strengetjes, maar ook als dotjes of strengetjes in de traanfilm onder de contactlens. De redenen dat de globletcellen aangedaan zijn kunt u zoeken in mechanische irritatie, een allergische of een overgevoeligheidsreactie.

Om problemen op te sporen is het van belang goed te beoordelen of de lens een mechanische irritatie veroorzaakt of niet. Dus ook met silicone hydrogel lenzen: neem de lenzen uit en gebruik kleurstoffen voor een goede beoordeling van het oogoppervlak. Juist met een volledig onderzoek kunt u keuzes maken voor de vervolgstappen: zoals verandering van parameter, lensmateriaal of lensvloeistof.

Wat hebben we toch een spannend beroep; CSI: Contactlens Surface Investigation.

KERNPUNTEN

- Aanslag op silicone hydrogel lenzen bestaat in het algemeen meer uit lipiden dan uit proteïnen. Handmatig reinigen werkt goed om juist lipiden te verwijderen van het lensoppervlak.
- Let op of u een meer vervuilde voorkant van de lens ziet of dat juist de binnenkant van de lens vervuild is. Dit zegt iets over het feit of de globletcellen geïrriteerd zijn of niet.
- Om een lenscontrole goed uit te voeren is het gebruik van kleurstoffen nog steeds nodig.

Mirjam van Tilborg is werkzaam op de Hogeschool Utrecht, afdeling oogzorg. Verder is ze werkzaam in de praktijk en heeft haar eigen advies en educatie bureau. Ze geeft lezingen in binnen- en buitenland.